

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน
ในเขตอำเภอกุฉีชัย จังหวัดอุดรธานี

Guidelines to Promote the People's Participation in the Prevention
of Road Accidents in Kut Chap District Area, Udon Thani Province

ไพบูลย์ ศรีพิมพ์สอ

Paiboon Sripimsor

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบ่อทอง อำเภอกุฉีชัย จังหวัดอุดรธานี

Banbothong Sub-District Health Promoting Hospital, Kut Chap District, Udon Thani Province

(Received: November 12, 2022; Revised: December 31, 2022; Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม และศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอกุฉีชัย จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรประชาชนอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยในเขตอำเภอกุฉีชัย จำนวน 381 คน โดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.89 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.60$, $S.D.=0.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามแผนการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก ($M=3.94$, $S.D.=0.84$) ด้านการวางแผนการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก ($M=3.53$, $S.D.=0.98$) ด้านการค้นหาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ อยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.48$, $S.D.=0.97$) และด้านการประเมินผลการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.46$, $S.D.=1.08$)

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยภาพรวมประชาชนขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนไม่ทราบว่าจะได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์มากนักน้อยเพียงใด มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนน้อย ไม่เคารพกฎจราจร ขาดวินัยและจิตสำนึกต่อส่วนรวม

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนให้เข้ามามีบทบาทในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องเข้ามามีบทบาททำงานร่วมกับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ด้านการให้ความรู้กับประชาชนเป็นการส่งเสริมโดยการจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุและสอดแทรกความรู้ให้แก่ประชาชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: p.sripimsor_@hotmail.com เบอร์โทรศัพท์ 085-7392938)

Abstract

This research is mixed methods research aimed at studying the level of participation. Study the problem. And study ways to promote public participation in preventing road accidents in Kut Chap District. Udon Thani. The sample is the population of people aged 20 years and older living in Kut Chap District. 381 people using the questionnaire Cronbach's Alpha Coefficient is 0.89 and in-depth interviews. Analyze data using descriptive statistics.

The research results showed that the overall level of public participation in road accident prevention was very high ($M=3.60$, $S.D.=0.89$), when considered on a case-by-case basis, it was found that the compliance aspects of the accident prevention plan were very high ($M=3.94$, $S.D.=0.84$), the accident prevention planning side was very high ($M=3.53$, $S.D.=0.98$), the accident prevention assessment side was moderate ($M=3.46$, $S.D.=1.08$).

Problems, Obstacles and Suggestions Overall, the public lacks cooperation from government agencies. The public doesn't know how much benefits or benefits they'll receive. Have little knowledge and understanding of the plan. Disrespect for traffic rules Lack of discipline and collective consciousness.

Guidelines for promoting public participation in road accident prevention are as follows: Promotion of public participation to play a role in road accident prevention. Both responsible agencies will have to play a more active role in working with the people, Up-to-date legislation/regulations and law enforcement, In terms of educating the public, it is promoted by organizing accident prevention projects and instilling knowledge to the public, in creating a network of cooperation between the government and the public to prevent road accidents and public relations Presenting factual information to the public thoroughly and all information must be up-to-date.

Keyword: Participation, Road accident prevention

บทนำ

การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเสียชีวิตทั่วโลก และเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของผู้มีอายุระหว่าง 15-29 ปี อีกทั้งอุบัติเหตุการจราจรทางถนน ยังเป็นภาระหนักทางเศรษฐกิจของประเทศและครอบครัว จากการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือน

กันยายน พ.ศ. 2558 หนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) คือ ลดอัตราการเสียชีวิต และการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนนให้ได้ครึ่งหนึ่ง ภายในปี 2563 ถือเป็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญต่อประเด็นความปลอดภัยทางถนน (WHO, 2015) ประเทศไทยมีการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ 1 ของประเทศในอาเซียน และเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศลิเบีย ด้วยอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับ 36.2 ต่อแสนประชากร เกี่ยวเนื่องกับการขับขีรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 29.39 (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการ ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน, 2554) ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงประกาศให้ ปี พ.ศ. 2554–2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย ภายใต้กรอบปฏิญญามอสโก เพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้ต่ำกว่า 10 คน ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ภายในปี พ.ศ. 2563 ทั้งนี้รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเกิดอุบัติเหตุในการจราจร ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการตรวจจับเพื่อป้องกันการรายงานและการดูแลผู้บาดเจ็บ และขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจัง ตามกรอบทศวรรษความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นเมืองปลอดภัย Safety Thailand ตามนโยบายของรัฐบาล โดยในหนึ่งกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนนั้น คือ กลยุทธ์การป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนขององค์การอนามัยโลก ที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้ว รูปแบบการร่วมกันหลายภาคส่วนเป็นสหสาขาในการแก้ไขปัญหา กระบวนการแก้ไขปัญหานั้นสำเร็จ หลักการส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับหลักการขององค์การอนามัยโลกที่สรุปไว้ (WHO Collaborating Center on Community Safety Promotion, Karolinska Institute, Sweden) ซึ่งประยุกต์เป็นกระบวนการแบบไทย ว่า “5ส” (ปัญญ์ จันทรพาณิชย์ และคณะ, 2559) ได้ดังนี้ 1. ส.สารสนเทศ (Information), 2. ส.สุดเสียง (Priority), 3. ส.สหสาขาวิชาชีพ (Multidisciplinary), 4. ส.สุดคุ้ม (Cost effective) และ 5. ส.ส่วนร่วม (Community participation)

การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาคู่อุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี ในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2565 พบว่า มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนถึง 128 ราย เสียชีวิต 16 ราย (ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอภูดง) ซึ่งเป็นสาเหตุที่เกิดจากรถจักรยานยนต์ทั้งสิ้น รวมทั้งการสัญจรของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ในแต่ละวันจำนวนมาก ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนบ่อยครั้งบนถนนสายหลัก รวมทั้งทางเข้าหมู่บ้านที่เชื่อมต่อกับถนนสายหลักและถนนในชุมชน การเกิดอุบัติเหตุทางถนนแต่ละครั้งทำให้เกิดผลกระทบและความสูญเสียมากมาย ทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน สุขภาพกาย สุขภาพใจ ครอบครัว สังคม วิธีการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดกับวัยทำงานที่เป็นกำลังหลักสำคัญของครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในครอบครัว ขาดรายได้จากการบาดเจ็บ

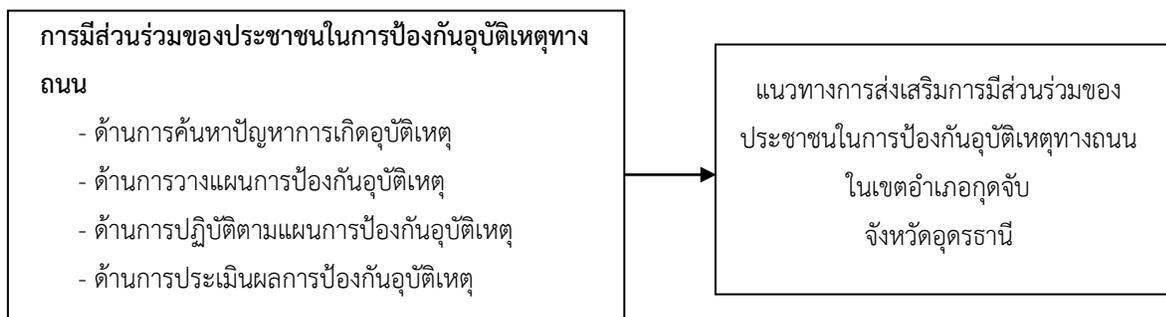
พิการ เสียชีวิต และปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมา ตลอดจนการเกิดภาวะพึงพิงทางสังคมต่อไป อย่างไรก็ตามอุบัติเหตุทางถนนยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่ผ่านมา พบว่าประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ และถ้าจะให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรภาคีทุกภาคส่วนให้เข้ามามีบทบาทในการดูแลปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่เป็นอยู่ การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนไม่ใช่เรื่องของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน โดยเฉพาะบทบาทของชุมชน จะเป็นพลังที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดความปลอดภัยทางถนน ทั้งนี้เนื่องจากอุบัติเหตุทางถนน มีสาเหตุปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสภาพยานพาหนะ สภาพถนน สภาพแวดล้อม สมรรถนะและพฤติกรรมของผู้ขับขี่ โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนน การแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน ควรคำนึงถึงความต้องการและความเหมาะสมของพื้นที่ จึงจะช่วยป้องกันและลดความรุนแรงที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนนได้

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาในด้านการค้นหาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ ด้านการวางแผนการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ด้านการปฏิบัติตามแผนการป้องกันอุบัติเหตุ และด้านการประเมินผลการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนอายุ 20 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอภูดง จาก 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลเมืองเพีย ตำบลภูดง ตำบลขอนแก่น ตำบลตาลเลียน ตำบลสร้างก่อ ตำบลปะโค และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน 39,033 คน (โปรแกรม Health Data Center: HDC ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2565)

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ที่มีความเชื่อถือได้ มีความรู้ความชำนาญในด้านการจัดการความปลอดภัย และเกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ความปลอดภัย เพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย สาธารณสุขอำเภอภูดง ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรภูดง และนายกเทศมนตรีตำบลภูดง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ตัวแทนของประชาชนอายุ 20 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอภูดง จาก 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลเมืองเพีย ตำบลภูดง ตำบลขอนแก่น ตำบลตาลเลียน ตำบลสร้างก่อ ตำบลปะโค และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน 381 คน โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรหาขนาดตัวอย่างของแดเนียล (Wayne W. Daniel. 1995 : 180 ; อ้างถึงใน สมัทนา กลางคาร และ วรพจน์ พรหม-สัตยพรต. 2553 : 112) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแยกประชากรออกเป็นรายตำบลก่อน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่คืนที่ (Lottery Method) คราวละ 1-2 คน ให้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) มีอายุ 20 ปีขึ้นไป เพศชาย หรือ เพศหญิง 2) อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอภูดงมากกว่า 6 เดือน 3) สามารถเข้าใจสื่อสารภาษาไทย หรือภาษาพื้นบ้านได้ 4) ไม่เป็นผู้พิการ 5) ไม่ป่วยด้วยโรคโรคจิตเวช 6) ยินยอมให้ความร่วมมือเข้าร่วมในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ (จตุรงค์ นาค, 2558) ที่ผ่านกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสร้างเครื่องมือ และด้านสถิติ ประกอบด้วย 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) และเติมตัวเลข จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และการรับทราบข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอหาดจักษ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ในเขต อำเภอหาดจักษ์ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการค้นหาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ จำนวน 7 ข้อ ด้านการวางแผนการป้องกันอุบัติเหตุ จำนวน 6 ข้อ ด้านการปฏิบัติตามแผนการป้องกันอุบัติเหตุ จำนวน 6 ข้อ และด้านการประเมินผลการป้องกันอุบัติเหตุ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด = 5 ระดับมาก = 4 ระดับปานกลาง = 3 ระดับน้อย = 2 และระดับน้อยที่สุด = 1 เกณฑ์การพิจารณาการมีส่วนร่วมใช้เกณฑ์ของ เบสท์ (Best , 1970 : 204) โดยมีการแปลเป็นผลค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขต อำเภอหาดจักษ์ จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขต อำเภอหาดจักษ์ จังหวัดอุดรธานี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพ ให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม และคำนวณค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (Content Validity Index) ได้เท่ากับ 1.00

2. การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบมาตรวัด 5 ระดับ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในตำบลน้ำพัน อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุมัติหนังสือจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี ส่งไปยัง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และประธาน อสม.ในพื้นที่ ทั้ง 7 ตำบล เพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลกับประชาชนในเขตรับผิดชอบ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเชิงปริมาณไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในอำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล คือ วันที่ 1-30 มิถุนายน 2565

3. รวบรวมแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 381 ฉบับ

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

5. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

6. ผู้วิจัยเก็บ ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) มัธยฐาน (Median) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) และวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จริยธรรมวิจัย/การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของ คปสอ.กุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี (ETKC 03/2565, ลงวันที่ 15 มีนาคม 2565)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละ ของข้อมูลลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตอำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี (n=381)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	112	29.4
หญิง	269	70.6
อายุปัจจุบัน		
20 - 35 ปี	88	23.1
36 - 45 ปี	90	23.6
46 - 55 ปี	137	36.0
56 - 65 ปี	63	16.5
66 ปีขึ้นไป	3	0.8
M=45.07, S.D.=11.23, Min=20, Max=72		
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	66	17.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	73	19.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	83	21.8
อนุปริญญา/ปวส.	13	3.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	117	30.7
สูงกว่าปริญญาตรี	29	7.6
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	118	31.0
รับจ้าง	70	18.4
ค้าขาย	24	6.3
ธุรกิจส่วนตัว	10	2.6
เกษตรกรกรรม	159	41.7
สถานภาพการสมรส		
โสด	72	18.9
สมรส	286	75.0
หย่า/แยกกันอยู่	14	3.7
หม้าย	9	2.4
การได้รับทราบข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอกุฉินชัย		
รับทราบ	330	86.6
ไม่เคยรับทราบ	51	13.4

จากตารางที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.6 มีช่วงอายุระหว่าง 46 - 55 ปี ร้อยละ 36.0 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30.7 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 41.7 สถานภาพสมรส ร้อยละ 75.0 และได้รับทราบข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอภูดัก ร้อยละ 86.6

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูดัก จังหวัดอุดรธานี (n=381)

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูดัก จังหวัดอุดรธานี	M	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการค้นหาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ	3.48	0.97	ปานกลาง
2. ด้านการวางแผนการป้องกันอุบัติเหตุ	3.53	0.98	มาก
3. ด้านการปฏิบัติตามแผนการป้องกันอุบัติเหตุ	3.94	0.84	มาก
4. ด้านการประเมินผลการป้องกันอุบัติเหตุ	3.46	1.08	ปานกลาง
ภาพรวม	3.60	0.89	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยรวมแล้วประชาชนในเขตอำเภอภูดัก จังหวัดอุดรธานี มีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอยู่ในระดับมาก (M=3.60, S.D.= 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามแผนการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M=3.94, S.D.= 0.84) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก (M=3.53, S.D.= 0.98) ด้านการค้นหาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ อยู่ในระดับปานกลาง (M=3.48, S.D.= 0.97) และด้านการประเมินผลการป้องกันอุบัติเหตุ อยู่ในระดับปานกลาง (M=3.46, S.D.= 1.08)

ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูดัก จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม 4 ด้าน ซึ่งพอสรุปได้ว่า

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ด้านการค้นหาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ ประชาชนมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับปานกลาง เนื่องจากการขาดข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอในการป้องกันอุบัติเหตุ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทสนับสนุนงบประมาณให้มากกว่านี้ ด้านการวางแผนการป้องกันอุบัติเหตุ ประชาชนเองไม่ทราบว่าเมื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุหรือการติดตามประเมินผลต่าง ๆ แล้ว จะได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนน้อย ด้านการปฏิบัติตามแผนการป้องกันอุบัติเหตุ อำเภอภูดัก เป็นพื้นที่ติดเขตอำเภอเมืองอุดรธานี บางคนก็ใช้ยานพาหนะโดยไม่ทราบถึงกฎระเบียบที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง คนในพื้นที่เองก็ยังไม่เคารพกฎจราจร ขาดวินัยและจิตสำนึกต่อส่วนรวม ด้านการประเมินผลการป้องกันอุบัติเหตุ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลตรวจสอบ

โครงการต่าง ๆ ระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตนเองเอาเวลาตรงนั้นไปทำมาหากินดีกว่า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกับทุกภาคเครือข่ายประชาชนทำงานร่วมกันทำให้ประชาชนและตัวแทนประชาชนได้เห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร เพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดและลดการสูญเสียที่จะตามมา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้อย่างทั่วถึง และควรจัดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะเรื่องนั้น ๆ ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนมากขึ้นกว่าเดิม และควรประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้อย่างทั่วถึง เพื่อสะดวกแก่การจัดทำแผนในการป้องกันอุบัติเหตุควรจัดทำโครงการรณรงค์/กิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของประชาชน และควรจัดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงผลจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุ ควรกำหนดวิธีการประเมินผลให้ชัดเจน และควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงผลงานที่ดำเนินการไปแล้วให้ประชาชนทราบ และควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อแจ้งข่าวสารเมื่อพบเห็นการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ เพื่อลดปัญหาการสูญเสีย

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ด้วยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 3 ท่าน ได้แก่ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรกุดจับ สาธารณสุขอำเภอ กุดจับ และนายกเทศมนตรีตำบลกุดจับ ดังนี้

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรกุดจับ กล่าวว่า เนื่องจากอำเภอ กุดจับ เป็นพื้นที่ติดอำเภอเมืองอุดรธานี ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนจากต่างจังหวัดเข้ามาประกอบอาชีพ และสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรในพื้นที่ เพราะฉะนั้นจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. รณรงค์สวมหมวกกันน็อก เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและเห็นความสำคัญในการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ เช่น จัดขบวนแห่รณรงค์อย่างน้อยไตรมาสละครั้ง เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่อำเภอ กุดจับ

2. จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ใช้รถใช้ถนน เช่น กลุ่มรถบริการสาธารณะ กลุ่มประชาชนทั่วไป โดยเชิญเจ้าหน้าที่จากขนส่งหรือวิทยากรมาบรรยายอย่างน้อยไตรมาสละครั้ง เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก และระเบียบวินัยในการขับขี่ แนวทางที่กล่าวมาที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงจะประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ปัจจุบันปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ ที่เกิดขึ้นบ่อยสาเหตุหลักเกิดจากความประมาท ขาดการตรวจสอบสภาพยานพาหนะให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ เพราะฉะนั้นจึงควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ภาครัฐจะต้องเข้ามาดูแลสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบเสนอข้อมูลความเป็นจริงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตทรัพย์สินแก่ประชาชน ปลุกฝังให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายจราจรมากยิ่งขึ้น เพราะกฎหมายจราจรออกมา เพื่อมุ่งหวังให้ลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ

2. เชิญประชาชนทุกภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุบัติเหตุจราจร เช่น กลุ่มรถบริการสาธารณะ ผู้ประกอบการขนส่ง นักเรียน นักศึกษา หรือผู้นำท้องถิ่น จัดตั้งเป็นเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อเป็นผู้รับผิดชอบปัญหาอุบัติเหตุจราจร ที่อาจจะเกิดขึ้นกับกลุ่มของตนเอง โดยดำเนินการในลักษณะ

2.1 เข้ากลุ่มศึกษาอบรมปัญหากฎหมายจราจรและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้รับผิดชอบต่อสังคม

2.2 จัดตั้งเป็นคณะกรรมการภาคประชาชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อศึกษาปัญหาและจัดการการจราจรภายในกลุ่มของตนอย่างไรให้ปลอดภัย

2.3 ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินการจัดการปัญหาการจราจรในกลุ่มของตน

สาธารณสุขอำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญในการเกิดอุบัติเหตุมี 4 ปัจจัยหลัก คือ ถนน ยานพาหนะ คน และปัจจัยภายใน/การบริหารจัดการ ดังนี้

1. ถนน ประชาชนช่วยกันดูแลสภาพถนนที่ตนเองสัญจร หากเกิดการชำรุดช่วยแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ หากประชาชนในพื้นที่ที่มีกำลังหรืองบประมาณที่จะช่วยภาครัฐ ในการซ่อมบำรุงก็สามารถช่วยได้หรือไม่ก็ช่วยติดป้ายประชาสัมพันธ์ บอกเหตุต่าง ๆ ของคนที่สัญจรไปมาเพื่อป้องกันอุบัติเหตุและความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น

2. ยานพาหนะ ที่ใช้ในท้องถนนจะต้องมีการตรวจสอบสภาพความพร้อมของรถตามที่กฎหมายกำหนด เบื้องต้นจะต้องเริ่มจากตัวบุคคลดูแลตรวจสอบของตนเองและคนในครอบครัวช่วยกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้คนใกล้ชิดเพื่อลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนที่มีสาเหตุมาจากยานพาหนะโดยเฉพาะรถบริการสาธารณะที่ต้องช่วยกันดูแลเป็นพิเศษเพราะหากเกิดอุบัติเหตุจะส่งผลกระทบต่อหลายชีวิต

3. ตัวบุคคล จะต้องผ่านการฝึกอบรมให้ความรู้ มีใบขับขี่ มีความชำนาญในการใช้รถใช้ถนน ความพร้อมของร่างกายควรพักผ่อนให้เพียงพอก่อนเดินทาง

4. ปัจจัยภายใน/การบริหารจัดการ หน่วยงานภาครัฐจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ด้านกวดขันดูแลประชาชน ควรทำอย่างต่อเนื่องไม่ใช่แค่ช่วงเทศกาล รัฐควรปลุกฝังเรื่องกฎระเบียบ กฎหมายการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนตั้งแต่เด็กในสถานศึกษา มีการเรียนการสอน

เป็นหลักสูตรให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์เพราะปัจจุบันการสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนนถือเป็นการสูญเสียลำดับต้น ๆ ของประเทศ

5. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภออุดจักษ์ จะต้องเริ่มจากการปลูกฝังจิตสำนึกและวินัยในการขับขี่ให้แก่ประชาชน โดยเริ่มต้นจากตนเองเป็นหลัก หากทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ การเกิดอุบัติเหตุก็ลดลงสามารถนำตัวอย่างโครงการอาสาสมัครมาปรับใช้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของอำเภออุดจักษ์

นายกเทศมนตรีตำบลอุดจักษ์ กล่าวว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ส่วนใหญ่มาจากประชาชนที่ไม่ทราบกฎจราจร ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ความประมาท และปัญหาที่เจอบ่อยที่สุด คือ เมาแล้วขับ เพราะฉะนั้นจึงควรปฏิบัติ ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ตามสี่แยกต่าง ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว

2. ประชุมผู้นำชุมชน อสม. กลุ่มต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่ ในด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ

3. ปลูกฝังจิตสำนึกภายในโรงเรียน เพื่อให้เยาวชนไปเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้ปกครอง และรู้จักวิธีป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุทางถนน

4. จัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุสวมหมวกกันน็อก

สรุป แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภออุดจักษ์ จังหวัดอุดรธานี ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดของประชาชน ซึ่งสรุปได้ว่า

1. แนวทางด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ควรจะต้องเข้ามามีบทบาททำงานร่วมกับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนงบประมาณเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน

2. แนวทางด้านทำให้ความรู้กับประชาชนเป็นการส่งเสริมโดยการจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุและสอดแทรกความรู้ให้แก่ประชาชน เพื่อปลูกฝังระเบียบวินัยต่าง ๆ และต้องส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่อำเภออุดจักษ์ทุก ๆ ด้าน

3. แนวทางด้านสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาครัฐกับประชาชนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุทางถนน โดยจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เช่น จัดตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4. แนวทางด้านประชาสัมพันธ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและข้อมูลต่าง ๆ จะต้องเป็นข้อมูลปัจจุบัน

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่แล้ว จึงมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบในอาชีพของตน จึงคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเองและผู้โดยสารและรู้ถึงอันตรายจากอุบัติเหตุ คิดว่าถ้าเกิดอุบัติเหตุจะต้องขาดรายได้ มีการบาดเจ็บอาจพิการหรือเสียชีวิต จึงมีความระมัดระวังในการขับขี่มากขึ้น แสดงให้เห็นว่าผู้ขับขี่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรนันท์ คงทอง (2556) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในเขตพื้นที่ตำบลท่ามิหรำ มี 3 ปัจจัย คือ คน รถ และสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ คนไม่เคารพกฎหมายจราจร และสอดคล้องกับ จุรีรัตน์ สุนทรโชชา (2554) ที่พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่าง เป็นเพราะผู้นำชุมชนมีหน้าที่ในการดำเนินการในส่วนนี้โดยตรงอยู่แล้ว รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ชัดเจน แต่ประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ แต่ไม่สอดคล้องกับ จตุรงค์ นาค (2558) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุจราจรในเทศบาลเมืองป่าตองอยู่ในระดับน้อย เกิดจากประชาชนขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะเข้ามาดูแลในด้านต่าง ๆ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่ได้จากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม 4 ด้านซึ่งสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน้อยเนื่องจากการขาดข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอในการป้องกันอุบัติเหตุ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทสนับสนุนงบประมาณ สอดคล้องกับ อรุณรัตน์ ไชยวิริชโชติ (2546) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัญหาหลักประกอบด้วย ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการและกำลังเจ้าหน้าที่ที่มีจำกัด ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุน้อย ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะโดยไม่ทราบถึงกฎระเบียบที่ชัดเจนจึงทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง คนในพื้นที่เองก็ยังไม่เคารพกฎจราจร ขาดวินัยและจิตสำนึกต่อส่วนรวม ที่จะดูแลบ้านเมืองของตนเองให้เกิดความปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนนการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจรกฎจราจร และการใช้สัญญาณไฟ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูง เนื่องจากผู้ขับขี่อาจจะบังคับรถไปในทิศทางหรือตำแหน่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอภูคดจับจังหวัดอุดรธานี ดังนี้ ควรประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้อย่างทั่วถึง และควรจัดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะเรื่องนั้น ๆ ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินการจัดทำแผนมากขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับ จินตวีร์ เกษมสุข (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้และความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง จึงหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอภูคดจันท์ จังหวัดอุดรธานี แนวทางด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนให้เข้ามามีบทบาทในการป้องกันอุบัติเหตุจราจร ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนควรจะต้องเข้ามามีบทบาททำงานร่วมกับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนงบประมาณเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน แนวทางด้านทำให้ความรู้กับประชาชนเป็นการส่งเสริมโดยการจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุและสอดแทรกความรู้ให้แก่ประชาชน จัดตั้งกรรมการชุมชนเป็นอาสาสมัครและปฏิบัติงานร่วมเจ้าหน้าที่รัฐ และแนวทางการประชาสัมพันธ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและข้อมูลต่าง ๆ จะต้องเป็นข้อมูลปัจจุบัน สอดคล้องกับ วิไลวรรณ บัวชุม (2559) กล่าวว่า แนวเกิดการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแนวคิดในการป้องกันอุบัติเหตุจราจรยุทธศาสตร์หลัก 5E การนำข้อกฎหมายมาบังคับใช้ ซึ่งมาตรการด้านกฎหมายนี้ก็เป็นเรื่องที่ต้องทำควบคู่ไปกับการรณรงค์ที่สร้างจิตสำนึก การอบรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ผู้ใช้รถใช้ถนน ได้แก่ การปลูกฝังการให้ความรู้โดยเน้นไปที่เด็กและเยาวชนเป็นสำคัญในการฝึกอบรมเรื่องการเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนที่ดี เช่น การรณรงค์ด้านวินัยจราจรให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมโรค กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรกำหนดเป็นนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน บูรณาการกับแผนงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรมนุษย์กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลอย่างครบกระบวนการ
2. กำหนดนโยบายหลักให้ผู้บริหาร ผู้นำชุมชนในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน
3. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไปพัฒนาและปรับปรุงแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมแบบ Holistic perspective ของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ในอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี

References

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน. (2554). แผนที่นำทางเชิงกลยุทธ์ทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2554-2563. ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน.
- กฤตพงศ์ โรจน์รุ่งศศิธร. (2548). สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมบัว จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จตุรงค์ นาค. (2558). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอุบัติเหตุจราจรในเทศบาลเมืองป่าตอง อำเภอกระทุ่ม จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จूरีรัตน์ สุนทรไชยา. (2554). การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของผู้นำชุมชนตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยการบริหารและจัดการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพมหานคร.
- ชวนพิศ หนูจันทร์. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ตำบลเวียงอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปัญญา จันทร์พาณิชย์, ศาสตรา ธีพรหม, สุชาติพิทย์ ภัทรกุลวณิชย์, ชลธิชา คำสอ, พานนท์ ศรีสุวรรณ, พรรษา สนวนพุด, กฤศ เรียงไธสง, บารเมษฐ์ ฝมคำ, วรวิษุภรณ์ พลเขตร์. (2559). แนวทางการประเมิน การดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน DHS-RTI. สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

- พัทธนันท์ คงทอง. (2556). พฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากการขับขี่รถจักรยานยนต์: กรณีศึกษาชุมชนตำบล ท่ามิหระ อำเภอบึง เมือง จังหวัดพัทลุง. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์), 5(9), 116-130.
- วิไลวรรณ บัวชุม. (2559). ประสิทธิภาพการจัดการความปลอดภัยทางถนนตามยุทธศาสตร์ 5E เพื่อลดอุบัติเหตุ ทางถนนของสำนักงานขนส่งจังหวัดเพชรบุรี. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, นครนครปฐม.
- สุ่มัทนา กลางคาร และวรพจน์ พรหมสัตย์พรต. (2553). หลักการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6 มหาสารคาม: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณรัตน์ ไชยวิริทโชติ. (2546). แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจากรบบนท้องถนนในช่วงเทศกาล. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี, ธนบุรี.
- World Health Organization [WHO]. (2015). รายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2558. ประเทศไทย : บริษัท สแกนด์-มีเดีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด.